

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt mandag den 26. januar 2026

Sag 64/2025

Advokat Steen L. Frederiksen kærer Østre Landsrets salærfastsættelse i sagen:

Anklagemyndigheden

mod

T

I tidligere instans er truffet afgørelse af Østre Landsrets 22. afdeling den 24. marts 2025 (S-1946-24).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Jens Peter Christensen, Jens Kruse Mikkelsen og Ole Hasselgaard.

Påstande

Kærende, advokat Steen L. Frederiksen, har nedlagt påstand om, at han tillægges yderligere salær med 44.305 kr. med tillæg af moms, subsidiært et mindre beløb efter Højesterets skøn.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Sagsfremstilling

Ved Østre Landsrets dom af 21. marts 2025 blev T idømt forvaring for bl.a. voldtægt, vold, frihedsberøvelse og trusler.

Advokat Steen L. Frederiksen var beskikket som forsvarer for T under sagens behandling i byretten og under ankesagens behandling i landsretten.

I forbindelse med ankesagens afslutning fremsendte advokat Steen L. Frederiksen salæropgørelse af 20. marts 2025 til landsretten. Af salæropgørelsen fremgår bl.a.:

”Fristforlængelser:

02/07-24 fristbrev m/protest	
25/07-24 fristbrev m/protest	
29-08-24 fristbrev m/protest	
3 stk. á 1.010	kr. 3.030,00

Fængselsbesøg:

27/06-24 tlf. klient i stedet for besøg 3/4 time	kr. 1.515,00
16/07-24 besøg 2 timer	kr. 4.040,00
08/08-24 tlf. klient i stedet for besøg 3/4 time	kr. 1.515,00
27/08-24 tlf. klient i stedet for besøg om berømmelse mv. 3/4 time	kr. 1.515,00
25/09-24 tlf. klient i stedet for besøg 3/4 time	kr. 1.515,00
09/10-24 besøg 1 1/4 time	kr. 2.525,00
20/12-24 besøg alm. varighed	kr. 1.725,00
14/01-25 besøg alm. varighed	kr. 1.725,00
27/01-25 besøg 2 1/4 time	kr. 4.545,00
06/02-25 besøg 1 3/4 time	kr. 3.535,00
11/02-25 besøg 3 timer	kr. 6.060,00
20/02-25 besøg 2 timer	kr. 4.040,00
26/02-25 besøg 1 1/2 time	kr. 3.030,00

Diverse:

08-15/11-24 div. korrespondance med SA om transskribering af afhøring af 2 forurettede + fornøden gennemgang i den forbindelse 2 1/2 time	kr. 5.050,00
---	--------------

07/02-25 skriv SA om yderl. vidneafhøring 2 vidner samt korrespondance om afhøringsstema 1/2 time	kr. 1.010,00
--	--------------

13-14/3-25 div. korrespondance retten+ankl. vedr. ankl. anmodning om dok. af tidl. dom, herunder div. undersøgelser, fremfindelse af domme mv. i den forbindelse ikke under 2 timer	kr. 4.040,00
--	--------------

ultimo feb. 2025 div. tlf. drøftelser med SA i alt 1 time	kr. 2.020,00
--	--------------

I alt	kr. 52.435,00
-------	---------------

Herudover hovedforhandling:

03/03-25, 06/03-25, 07/03-25, 10/03-25, 17/03-25 og 21/03-25 6 dage (oprindeligt afsat 7 dage)”

Ved landsrettens retsbog af 24. marts 2025 blev advokat Steen L. Frederiksen tillagt 90.000 kr. med tillæg af moms i salær i ankesagen. Af retsbogen fremgår herom bl.a.:

”I relation til salær til den for domfældte beskikkede forsvarer, advokat Steen Leonhardt Frederiksen, bemærkede landsretten, at salæret fastsættes med udgangspunkt i landsretternes vejledende takster for salærer til forsvarere i straffesager mv., og der tilkendes således salær på baggrund af den medgåede tid til hovedforhandlingen. Landsretten finder endvidere grundlag for at tilkende salær for et rimeligt antal fængselsbesøg, der under hensyn til sagens karakter og omfang undtagelsesvis fastsættes til tre fængselsbesøg af normal varighed. Endelig tilkendes salær for fristforlængelser.

Der tillagdes på denne baggrund den for domfældte beskikkede forsvarer, advokat Steen Leonhardt Frederiksen, 90.000 kr. i salær med tillæg af moms, der betales endeligt af domfældte. Beløbet dækker medgået tid til hovedforhandlingen med 81.870 kr., fristforlængelser i 2024 på skriftligt grundlag med 2.955 kr. og tre fængselsbesøg af normal varighed i 2025 med 5.175 kr.”

Anbringender

Advokat Steen L. Frederiksen har anført navnlig, at han skal tillægges salær for ni fængselsbesøg i perioden på ca. 8 måneder fra afsigelse af byrettens dom den 13. juni 2024 til indledningen af hovedforhandlingen i landsretten den 3. marts 2025. Besøgene har haft en samlet varighed af 15 ½ timer. Samtlige af besøgene var en nødvendig og rimelig del af varetagelsen af forsvaret i sagen. Der må bl.a. lægges vægt på klientens generelle tilstand, samt at der var tale om en sag med påstand om forvaring, at visse af forholdene var begået tilbage i 2020, og at der under ankesagen var tale om et delvist nyt bevismateriale i form af en transskription af vidneafhøringer, som blev gennemført på baggrund af en anmodning fra ham.

Han skal desuden tillægges salær for fire telefonsamtaler med sin klient i perioden 27. juni til 25. september 2024. Samtalerne havde en varighed af ca. 45 min. hver og var alle et resultat af, at klienten ønskede at tale med ham. Samtalerne angik bl.a. den afsagte dom, eventuelt supplerende bevisførelse og udviklingen med hensyn til berømmelse mv. i samme periode.

At landsretten alene har tilkendt ham salær for tre fængselsbesøg af sædvanlig varighed i en sag som den foreliggende, svarer ikke til det reale behov, og det er langt fra tilstrækkeligt til at kunne gennemføre det bedst mulige forsvar i sagen.

Han skal endelig tillægges salær som angivet under punktet ”Diverse” i sin salærindstilling af 20. marts 2025. Hans henvendelse til anklagemyndigheden om transskribering af fonetiske

afhøringer og den efterfølgende korrespondance og den kontrol af rapporternes kvalitet, han udførte, var et nødvendigt skridt i behandling af sagen, som ligger betydeligt ud over det arbejde, som normalt anses for indeholdt i taksterne for hovedforhandlingssalæret. Transskriberingen udgjorde 575 sider. Korrespondancen angik også vidneførsel af to yderligere vidner, som forsvaret ønskede, og en meget sent fremsat begæring fra anklagemyndigheden om dokumentation af forstraffe forud for proceduren, som endte med at blive afvist af landsretten.

Der har i sagen været et behov for at udføre det ekstraordinære arbejde ud over sædvanlig forberedelse. Sagens karakter og følger for klienten gør, at der bør overlades en betydelig margin for forsvarerens konkrete skøn over det omfang af besøg og kommunikation, som sagen nødvendiggør. Forsvarerens skøn bør kun tilsidesættes, hvis det er åbenbart urimeligt.

Med hensyn til den anvendte takst for fristbrevene er det normalt sådan, at afregningsårets satser anvendes. Salæret for fristforlængelserne burde derfor have været fastsat efter de vejledende takster for 2025.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at ni fængselsbesøg, hvoraf kun to var af sædvanlig varighed, og fire længere telefonsamtaler ikke kan antages at have været nødvendige for varetagelse af hvervet som forsvarer for T. Der må lægges vægt på, at advokat Steen L. Frederiksen også var beskikket i 1. instans og dermed må formodes i den forbindelse at have talt med sin klient om sagen og gennemgået sagens bevisligheder. Der henvises endvidere til, at der ikke i tiden efter byrettens dom fremkom nye vidner – når bortses fra klientens ekskone og søn – eller andre nye beviser.

Transskriberingen af de fonetiske afhøringer udgjorde ikke et delvist nyt bevisgrundlag. Afhøringerne var også en del af sagen i byretten, og det forhold, at de til brug for sagens behandling i landsretten blev transskriberet, indebærer ikke, at der bliver tale om et nyt bevisgrundlag. Transskriberingen udgjorde 575 sider, svarende til ca. 179 normalsider af 2.400 anslag med mellemrum.

Efter landsretternes vejledende salærtakster omfatter taksten for hovedforhandlingen også samtaler på kontoret med klienten, indhentelse af oplysninger og forberedelse til hovedforhandling og af procedure i normalt omfang. Det fremgår endvidere, at der ved vurderingen af

rimeligheden af det angivne tidsforbrug i ankesager kan lægges betydelig vægt på, om advokaten også var forsvarer for klienten i forbindelse med sagens behandling i 1. instans.

Det arbejde, som advokat Steen L. Frederiksen har anført under punktet ”Diverse” i sin salær-anmodning, må i det hele anses for almindelig forberedelse omfattet af salæret for hovedfor-handlingen.

Det fremgår af landsretternes vejledende salærtakster for 2025, at arbejde, der i det væsentlig-ste må anses for udført før den 1. januar 2025, honoreres efter de takster, der var gældende frem til dette tidspunkt. Da arbejdet med fristbrevene i det hele er udført i 2024, er det af landsretten tildelte salær korrekt fastsat med udgangspunkt i de takster, der var gældende på dette tidspunkt.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår fastsættelse af salær til advokat Steen L. Frederiksen som beskikket forsvarer for T i en ankesag om bl.a. voldtægt, vold, frihedsberøvelse og trusler. Ved Østre Landsrets dom af 21. marts 2025 blev T idømt forvaring.

Salær til en beskikket forsvarer i en straffesag skal, jf. bl.a. Højesterets kendelser af 9. oktober 2015 (UfR 2016.481) og af 11. januar 2017 (UfR 2017.1189), fastsættes med udgangspunkt i de vejledende salærtakster og med hensyntagen til det opnåede resultat, sagens beskaffenhed og arbejdets omfang.

Det fremgår af landsrettens retsbog af 24. marts 2025, at advokat Steen L. Frederiksen er til-kendt et salær på 90.000 kr. med tillæg af moms. Beløbet dækker medgået tid til hovedfor-handlingen med 81.870 kr., fristforlængelser i 2024 på skriftligt grundlag med 2.955 kr. og tre fængselsbesøg af normal varighed i 2025 med 5.175 kr.

For Højesteret er spørgsmålet, om der er grundlag for at tilkende yderligere salær dels for fængselsbesøg og telefonsamtaler, dels for yderligere forberedelse i form af bl.a. korrespon-dance med anklagemyndigheden om transskription af vidneafhøringer og om afhøring af to yderligere vidner under ankesagen.

Højesteret finder, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at tilsidesætte landsrettens vurdering, hvorefter der ved fastsættelsen af salær for et rimeligt antal fængselsbesøg er givet salær for tre fængselsbesøg af normal varighed.

Desuden finder Højesteret, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at tilsidesætte landsrettens fastsættelse af den del af salæret, som skal dække forberedende arbejde inden hovedforhandlingen. Det bemærkes herved, at det fremgår af landsretternes vejledende salærtakster, at taksten for hovedforhandlingen også omfatter samtaler på kontoret med klienten, indhentelse af oplysninger og forberedelse til hovedforhandling og af procedure i normalt omfang. Salær for advokat Steen L. Frederiksen's arbejde angivet under punktet "Diverse" i salærindstillingen af 20. marts 2025 må derfor anses for at være indeholdt i det salær, som landsretten har tilkendt for hovedforhandlingen.

Advokat Steen L. Frederiksen har også rejst spørgsmålet, om salæret for fristforlængelserne med rette er fastsat efter de vejledende takster pr. 1. januar 2024 for salærer til forsvarere i straffesager.

Højesteret tiltræder, at salæret for fristforlængelserne, der i det hele angår arbejde udført i 2024, er fastsat efter de vejledende takster pr. 1. januar 2024 for salærer til forsvarere i straffesager. Som det fremgår af Højesterets kendelse af 9. januar 2026 i sag 54/2025, følger det af de vejledende takster, at udgangspunktet om, at salær tilkendes efter de takster, der gælder på det tidspunkt, hvor der tilkendes salær, fraviges, hvis det med sagen forbundne arbejde i det væsentligste må anses for udført før dette tidspunkt. I så fald er det de tidligere gældende takster, som anvendes, sådan som det er sket med salæret for fristforlængelserne i den foreliggende sag.

Herefter stadfæstes landsrettens salærfastsættelse.

Thi bestemmes:

Salæret til den beskikkede forsvarer, advokat Steen L. Frederiksen, stadfæstes.